

Deputasjon 7.11.2023 – Kultur- og utdanningsutvalget

Utvalgsleder- og medlemmer:

Takk for muligheten til å komme med innspill her i dag.

Mitt navn er Joachim Nybakke, jeg er nestleder i FO Oslo. Med meg har jeg Lisbeth Norshus som er fylkesleder.

Jeg begynner med to utsagn:

Nr 1:

«Oslos barnehager og skoler skal ha høye ambisjoner og forventninger til den enkeltes faglige og sosiale utvikling og motivere til lek, læring, nysgjerrighet, engasjement og kreativitet.»

Nr 2:

«I vurdering av tiltak rettet mot barn og unge skal tidlig innsats, forebygging, tverrfaglig samarbeid og helsefremmende arbeid prioriteres».

Utsagnene er hentet fra budsjettet og det forrige byrådets ambisjoner for oppvekst- og kunnskapssektoren. Vi håper at også det nye byrådet – og hele bystyret – deler disse ambisjonene.

Et søk på ordet miljøterapeut i budsjettet gir null treff. Det bør få alle som er opptatt av Osloskolen, kvalitet, kompetanse og laget rundt eleven til å reagere!

Da vi i FO la frem innspill høsten 2021 angående budsjettet for 2022, trakk vi frem byrådets ambisjon om at 85% av elevene skal fullføre videregående opplæring. Samtidig viste vi til tall fra levekårsindikatoren som viste at svært mange i alderen 21-29 år ikke hadde fullført videregående skole – og at antall elever som fullførte videregående fordelte seg veldig ujevnt mellom bydelene. Over 80% fullførte videregående i bydelene Ullern og Vestre Aker. Mens i bydelene Stovner, Søndre Nordstrand, Grorud og Alna var det fra 30-37 % som ikke hadde fullført. Dette var tall fra 2019 (altså før pandemien).

Det er gledelig når vi kan se at tallene for 2022 viser at en større andel fullfører videregående også i bydelene man gjerne kaller «Østkanten». Utviklingen de siste

årene har gått i riktig retning. Det er nærliggende å tenke at politikken som er ført i disse årene har bidratt til det.

Vi kan også tenke at politiske grep som ble tatt lengre tilbake i tid har hatt en positiv innvirkning. Ett sånt grep var da bystyret i 2015 vedtok en bemanningsnorm for skolehelsetjenesten. Den innebar at det minimum skal være en 100% helsesykepleier i skolehelsetjenesten på hver skole. Når det gjelder barneskolen er målsettingen nå at det skal være minst ett helsesykepleierårsverk per 300 elever, og vi kan lese i budsjettet at det ved inngangen til 2023 kun manglet 9 årsverk på barnetrinnet i Oslo. Dette mener vi i FO viser gode resultat av en villet politikk som er positiv for barn- og unges psykiske helse.

Samtidig: for ett år siden kom en forskningsrapport som heter «Evaluering av norm for lærertetthet» - på nasjonalt nivå. Det kommer også frem noen viktige funn her som ikke direkte handler om lærertetthet. Forskerne gjennomførte en spørreundersøkelse til lærere med blant annet dette spørsmålet:

«Ta utgangspunkt i elevene på ditt trinn, har dere tilstrekkelig tilgang på følgende yrkesgrupper?»

så ramses det opp ulike yrkesgrupper (helsesykepleier, lærer, assistent, miljøarbeider, spesialpedagog og miljøterapeut)

- På dette spørsmålet svarer kun 11% at de ikke har tilstrekkelig tilgang på helsesykepleiere
- Men hele 64% svarer at de ikke har tilstrekkelig tilgang på miljøterapeuter

FO er fagforeningen for sosialarbeidere, og vi organiserer profesjonsutdanningene barnevernspedagog, sosionom, vernepleier og velferdsviter. Dette er yrkesgrupper som ofte ansettes som miljøterapeuter i skolen.

En miljøterapeut i skolen er en tilgjengelig ressurs for elever, lærere, helsesykepleiere og foreldre. Miljøterapeuter har kompetanse til å jobbe helhetlig med tilrettelegging av skolehverdagen og læringsmiljø for elever med funksjonsutfordringer av både fysisk, psykisk og sosial karakter. En miljøterapeut har gjerne kompetanse innen adferdsanalyse, relasjonsarbeid og konflikthåndtering. De har kompetanse til å systematisk identifisere og analysere utfordringer både i et større miljø (som skolemiljø), men også når det gjelder enkeltelever. Og deretter velge hensiktsmessige metoder for å sette inn treffsikre tiltak der det er nødvendig: både i klasserommet, men ikke minst ute i friminutt og det sosiale miljøet som utfolder seg på en skole som helhet. Mange av dere har sikkert sett dokumentaren «Helene sjekker ut» hvor hun besøkte Lofsrud skole på Mortensrud – der var det mye fokus på hvor viktig miljøteamet på skolen er for elevene. (Utfordringen er at dette finansieres av prosjektmidler som ikke nødvendigvis er noe som er varig).

I forskningsrapporten poengteres det at lærerne vektla betydningen av at andre stillinger enn undervisningsstillinger i skolen blir besatt av folk med en formell og relevant kompetanse.

Siden 2021 har vi fulgt med på stillinger utlyst ved skoler i Oslo - da andre stillinger enn undervisningsstillinger. Typisk assistent, miljøarbeider, miljøterapeut og diverse stillinger som gjerne betegnes som miljølærer, veileder, elevveileder, miljøveileder eller lignende (flere av dem, betegnelser som ikke finnes i Oslos kommunes stillingsregister). Det vi har sett over tid er at det ofte er rot i utlysninger når det gjelder hvilken kompetanse det søkes etter i forhold til oppgavene de ønsker at den som ansattes skal løse.

Vi har sett mange eksempler på at det søkes etter assistenter eller miljøarbeidere – men kreves formell høyskoleutdanning. Eller at det ikke stilles krav om formell utdanning – men arbeidsoppgavene som beskrives er innenfor kompetanseområder som krever utdanning.

I dag er det ingen som vet hvor mange av Oslos ca 180 skoler som har ansatt miljøterapeuter, om de har miljøteam og evt. hvilken kompetanse ansatte der har.

Vi nevnte den positive utviklingen når det gjelder andelen som fullfører videregående. Samtidig står vi overfor andre svært alvorlige utfordringer. Alle har fått med seg debattene om både økende mobbing i skolen (på alle trinn) og en økende volds- og ungdomskriminalitet. Denne utviklingen er det helt essensielt at vi greier å snu. Det er avgjørende for livskvaliteten til den enkelte som opplever å bli mobbet; for å slippe en oppvekst preget av utenforskap og psykisk uhelse. Det er avgjørende for de som står i fare for å havne i feil miljø og kan stå overfor et liv på siden av samfunnet med en kriminell løpebane som eneste fremtidsutsikt. Og det er selvfølgelig viktig for samfunnet som helhet – slik at fellesskapets ressurser kan gå til å gi oss gode velferdstjenester heller enn å forsøke å reparere skader vi kunne unngått. Forebygging av mobbing, psykisk uhelse, utenforskap, sosiale forskjeller, vold og kriminalitet vil alltid være mer lønnsomt enn å forsøke å reparere skadene.

Det var derfor positivt da forrige byråd i vår la frem en sak (som bystyret vedtok) om strategi for forebygging og håndtering av mobbing, vold og trusler i Osloskolen. FOs innspill til denne saken var at det er behov for å kartlegge kompetanse og stillingskoder i Osloskolen som ikke er undervisningsstillinger, og at man på bakgrunn av en denne kartleggingen må gjøre en vurdering av hva Osloskolen har behov for av sosialfaglig kompetanse i årene som kommer – og så utarbeide en strategi for hvordan man skal oppnå dette.

Vi ble derfor glad da vi i bystyrets vedtak leste at det stod:

Sitat:

«Flere organisasjoner har i sine innspill til byrådssaken fremhevet at et sterkt lag rundt elevene er en sentral forutsetning for en trygg skole- og arbeidshverdag for elever og ansatte i skolen. For å sikre en mer systematisk oversikt over nåsituasjonen, vil det vurderes gjennomført en kartlegging av ansatte med annen kompetanse i Osloskolen». – sitat slutt.

Vi mener en styrking av sosialfaglig kompetanse vil bidra til å forebygge utenforskap, mobbing og konflikter i skolen. Mange nok helsesykepleiere er viktig, men ikke nok (slik lærerne i forskningsrapporten også ga uttrykk for). Det er behov for flere miljøterapeuter som kan bidra til å gi barn og unge et trygt og inkluderende læringsmiljø. Flere miljøterapeuter som kan bidra til å styrke laget rundt elevene – og gi lærerne rom til å være undervisningspersonale. Vi trenger alle lærerne vi har – vi har ikke råd til å miste noen.

I forslaget til budsjettet for 2024 er det mange prioriteringer FO er glad for å se når det gjelder Osloskolen, for eksempel økningen på 78 mill. til styrking av tilbudet til elever med særskilte behov, men vi savner en satsing på miljøterapeuter og sosialfaglig kompetanse i Osloskolen – i det minste en kartlegging av situasjonen ved skolene i dag.

Vi håper dette er et innspill dere som medlemmer i Kultur- og utdanningsutvalget vil da med dere videre.

Til sist vil vi bare si at vi dessverre ikke rakk å forberede dette skriftlig innen fristen for innsending. Men om det er ønskelig kan vi selvfølgelig sende det inn i etterkant.

Tusen takk for tiden deres!